

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

**ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОГНОЗУВАННЯ»**

(для слухачів другої вищої освіти,
спеціальності 7.050107 – «Економіка підприємства»)

Харків ХНАМГ 2011

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Прогнозування» (для слухачів другої вищої освіти, спеціальності 7.050107 – «Економіка підприємства») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В.Г. Федорова, Ю.Ю. Леонт'єва; – Х.: ХНАМГ, 2011. – 14 с.

Укладачі: В.Г. Федорова

Ю.Ю. Леонт'єва

Рецензенти: доцент, к.е.н. Т.В. Полозова, доцент кафедри «Економічна кібернетика» Харківського національного університету радіоелектроніки; доцент, к.е.н. Н.І. Склярчук, доцент кафедри «Економіка підприємств міського господарства» Харківської національної академії міського господарства.

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу і узгоджена з орієнтовною структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Рекомендована для студентів економічних спеціальностей.

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства (протокол № 1 від 31.08.2010 р.) та Вченою радою факультету Післядипломної освіти та заочного навчання (протокол № 1 від 02.09.2010 р.).

ЗМІСТ

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	4
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	4
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	5
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	5
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	6
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	8
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи слухача.....	10
2.4. Лабораторні роботи	11
2.5. Індивідуальні завдання.....	11
2.6. Самостійна навчальна робота слухача	11
2.7. Засоби контролю та структура залікового кредиту	12
2.8. Інформаційно-методичне забезпечення.....	12

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни

формування у студентів знання основ, методів і прийомів прогнозування, а також необхідних навичок щодо виконання робіт, які входять у компетенцію фахівця-економіста.

Предмет вивчення у дисципліні

закономірності і тенденції розвитку економічних об'єктів (процесів, явищ) в минулому і стан їх в майбутньому, які необхідно досліджувати і знати; сукупність прийомів і засобів, які використовуються відповідно для розробки прогнозів і планів

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
"Філософія"	"Планування діяльності підприємства"
"Теорія ймовірностей"	"Стратегічне управління" підприємством"
"Економічна теорія"	"Фінансовий менеджмент"

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

(відповідно до стандартів ОПП)

Модуль 1. Прогнозування..... (72 / 2)

**ЗМ 1.1. Теоретичні і методологічні основи економічного прогнозування
..... (36/1,0)**

1. Зміст та історія розвитку прогнозування як науки. Основні напрямки й принципи прогнозування.
2. Зміст й призначення економічного прогнозування.
3. Послідовність розробки економічних прогнозів.

ЗМ 1.2. Методи розробки й оцінки якості економічних прогнозів.... (36/1,0)

4. Методи експертних оцінок.
5. Методи екстраполяції.
6. Моделювання як метод прогнозування.
7. Оцінка якості економічних прогнозів.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально- побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень розробляти постановку задачі управління діяльністю підприємства	виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська
Алгоритмічний рівень розробляти алгоритм задачі та вибір комп'ютерної підтримки для неструктурованих задач управління	виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
Евристичний рівень застосовувати сучасні соціальні засоби при створенні інформаційної бази та виконанні конкретних функцій управлінської діяльності	виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Басовский Л.Е. Прогнозирование и планирование в условиях рынка. Уч. Пос. – М.: ИНФРА-М, 2002.

2. Бестужев-Лада И.В., Наместникова Г.А. Социальное прогнозирование. — М; 2002.
3. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г.І. Моделювання економіки: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2004.
4. Владимирова Л.П. Прогнозирование и планирование в условиях рынка. Уч.пос. – М.: Изд.-торг. корпорация «Дашков и К^о», 2004.
5. Глущенко В.В. Прогнозирование. – 4-е изд. – М.: Вузовская книга, 2005.
6. Грабовецький Б.Є. Економічне прогнозування і планування: Навчальний посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2003.
7. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України». К. 23 березня 2000 р
8. Равікович Є., Присенко Г. Макроекономічне прогнозування: Навч. Пос. — К.: КНЕУ. 2002.
9. Ханк Д.Э., Уичерн Д.У., Райтс А.Дж. Бизнес-прогнозирование, 7-е изд.: Пер. с англ.. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2003.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Мета та завдання вивчення дисципліни - формування у студентів знання основ, методів і прийомів прогнозування, а також необхідних навичок щодо виконання робіт, які входять у компетенцію фахівця-економіста.

Предмет вивчення у дисципліні: закономірності і тенденції розвитку економічних об'єктів (процесів, явищ) в минулому і стан їх в майбутньому, які необхідно досліджувати і знати; сукупність прийомів і засобів, які використовуються відповідно для розробки прогнозів і планів.

Змістовні модулі: теоретичні і методологічні основи економічного прогнозування; методи розробки й оцінки якості економічних прогнозів.

Annotation of the educational discipline program

The purpose: Formation at students knowledge of bases, methods and receptions forecasting, and also necessary skills concerning performance works which are included into the competence of the expert-economist.

The subject matter: Laws and tendencies of development of economic objects (processes and phenomena) in the past and their condition in the future which it is necessary to research and the nobility; set of receptions and means which are used accordingly for development of forecasts and plans.

Content module: Theoretical and methodological bases of economic forecasting and planning; forms and methods of forecasting; an estimation the economic forecasts.

Аннотация программы учебной дисциплины

Цель и задачи изучения дисциплины: формирование у студентов знания основ, методов и приемов прогнозирования, а также необходимых навыков для выполнения работ, которые входят в компетенцию специалиста-экономиста.

Предмет изучения в дисциплине: закономерности и тенденции развития экономических объектов (процессов, явлений) в прошлом и состоянии их в будущем, которые необходимо исследовать и знать; совокупность приемов и средств, которые используются для разработки прогнозов и планов.

Модули содержания: теоретические и методологические основы экономического прогнозирования; методы разработки и оценки качества экономических прогнозов.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

Друга вища освіта

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 72 КР	Спеціальності: 7.050107 – «Економіка підприємства» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Спеціаліст	Нормативна Рік підготовки: 2-й Семестр: 3-й Лекції – 6 год. Практичні – 2 год. Самостійна робота – 64 год. Вид підсумкового контролю - залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 10% до 90%.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тематичний план дисципліни «Прогнозування» складається з двох змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, консультації, самостійна робота студента.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

ЗМ 1.1 Теоретичні основи економічного прогнозування

Тема 1. Зміст та історія розвитку прогнозування як науки. Основні напрямки й принципи прогнозування

Історія розвитку прогнозування.

Об'єкт, предмет і задачі прогнозування. Вихідні поняття та сутність прогнозування. Принципи, функції і основні етапи прогнозування.

Тема 2. Зміст і призначення економічного прогнозування

Зв'язок прогнозування з плануванням. Класифікація прогнозів. Класифікація методів прогнозування. Інтуїтивні й формалізовані методи. Вибір методу економічного прогнозування.

Тема 3. Послідовність розробки економічних прогнозів

Послідовність розробки економічних прогнозів. Прогнозна ретроспекція, прогнозний діагноз, прогнозна перспекція.

ЗМ 1.2 Методи розробки й оцінки якості економічних прогнозів

Тема 4. Методи експертних оцінок

Загальна характеристика методів експертних оцінок. Область застосування експертних оцінок. Характеристика методів індивідуальних і колективних експертних оцінок. Підготовка та проведення експертизи. Методи обробки експертної інформації.

Тема 5. Методи екстраполяції

Методи моделювання. Область застосування методів екстраполяції. Зміст понять «екстраполяція», «часовий ряд». Різновиди часових рядів. Статистичні оцінки й регресійні моделі прогнозів.

Тема 6. Моделювання як метод прогнозування

Методи моделювання. Область застосування методів моделювання. Зміст понять «модель», «моделювання». Різновиди моделей. Етапи побудови моделей. Методика оцінки параметрів моделей.

Тема 7. Оцінка якості економічних прогнозів

Оцінка якості економічних прогнозів. Зміст поняття і критерії якості економічних прогнозів. Статистичний та емпіричний шляхи визначення помилки прогнозу. Взаємозв'язок між поняттями якості й вірогідності прогнозу, корисності й вірогідності прогнозу.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Таблиця 2.1 - Розподіл часу за модулями і змістовими модулями (друга вища освіта)

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	2,0/72	6	2	-	64
ЗМ 1.1. Теоретичні і методологічні основи економічного прогнозування	1,0/36	3	1	-	32
ЗМ 1.2. Методи розробки й оцінки якості економічних прогнозів	1,0/36	3	1	-	32

Таблиця 2.2 - Лекційний курс (друга вища освіта)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізація ми (шифр, аббревіатура) 7.050107 - ЕП, 7.050106 - ОіА
ЗМ 1.1. Теоретичні і методологічні основи економічного прогнозування	3
Тема 1. Зміст та історія розвитку прогнозування як науки. Основні напрямки й принципи прогнозування	1,0
Тема 2. Зміст і призначення економічного прогнозування	1,0
Тема 3. Послідовність розробки економічних прогнозів	1,0
ЗМ 1.2. Методи розробки й оцінки якості економічних прогнозів	3
Тема 4. Методи експертних оцінок	1,0
Тема 5. Методи екстраполяції	1,0
Тема 6. Моделювання як метод прогнозування	1,0
Тема 7. Оцінка якості економічних прогнозів	
РАЗОМ	6

Таблиця 2.3 - Практичні (семінарські) заняття (друга вища освіта)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізація ми (шифр, аббревіатура) 7.050107 - ЕП, 7.050106 - ОіА
ЗМ 1.1. Теоретичні і методологічні основи економічного прогнозування	1
ЗМ 1.2. Методи розробки й оцінки якості економічних прогнозів	1
РАЗОМ	2

2.4. Лабораторні роботи

Не передбачено

2.5. Індивідуальні завдання:

Курсовий проект (робота), РГР, контрольна робота тощо

(тематика, зміст та обсяг у годинах)

Тематика контрольної роботи, її зміст додається у «Методичних вказівках для виконання контрольної роботи з курсу «Економічні ризики» для студентів заочної форми навчання». – ХНАМГ, 2006 р.

2.6. Самостійна навчальна робота слухача

(форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Зміст	Години	Форма звіту
ЗМ 1. Теоретичні і методологічні основи економічного прогнозування і планування	32	Конспект лекцій, контрольна робота
1. Огляд основної та додаткової літератури.		
2. Вивчення категорій.		
3. Підготовка конспекту.		
4. Підготовка контрольної роботи.		
ЗМ 2. Методи розробки й оцінки якості економічних прогнозів	32	
1. Огляд основної та додаткової літератури.		
2. Вивчення категорій.		
3. Підготовка конспекту.		
4. Підготовка контрольної роботи.		
РАЗОМ	64	

2.7. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види і засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1.	
ЗМ 1.2. контрольна робота	60
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Письмовий залік	40
Усього за модулем 1	100

2.8. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
Басовский Л.Е. Прогнозирование и планирование в условиях рынка. Уч. Пос. – М.: ИНФРА-М, 2002.	1.1, 1.2, 1.3
Бестужев-Лада И.В., Наместникова Г.А. Социальное прогнозирование. — М; 2002.	1.1, 1.2, 1.3
Вітлінський В. В., Великоіваненко Г.І. Моделювання економіки: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2004.	1.1, 1.2, 1.3
Владимирова Л.П. Прогнозирование и планирование в условиях рынка. Уч.пос. – М.: Изд.-торг. корпорация «Дашков и К ^о », 2004.	1.1, 1.2, 1.3
Глуценко В.В. Прогнозирование. – 4-е изд. – М.: Вузовская книга, 2005.	1.1, 1.2, 1.3
Грабовецький Б.С. Економічне прогнозування і планування: Навчальний посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2003.	1.1, 1.2, 1.3
Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України». 23 березня	1.1, 1.2, 1.3
Равікович Є., Присенко Г. Макроекономічне прогнозування: Навч. Пос. — К.: КНЕУ. 2002.	1.1, 1.2, 1.3
Ханк Д.Э., Уичерн Д.У., Райтс А.Дж. Бизнес-прогнозирование, 7-е изд.: Пер. с англ.. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2003.	1.1, 1.2, 1.3
2. Додаткові джерела	
Айвазян С.А., Мхитарян В.С. Прикладная статистика и основы эконометрики. Учебник для вузов.-М.: ЮНИТИ, 1998.	1.1, 1.2, 1.3

Продовження табл.

1	2
Боровиков В.П., Ивченко Г.И. Прогнозирование в системе STATISTICA в среде Windows. Основы теории и интенсивная практика на компьютере: Уч. пос.-М.: ФиС,1999.	1.1, 1.2, 1.3
Кобелев Н.Б. Практика применения экономико-математических методов и моделей. Учеб.-практ. Пособие.- М.: ЗАО Финстатинформ,	1.1, 1.2, 1.3
Прогнозування і розробка програм. Методичні рекомендації. За ред. В.Ф.Беседіна. – К.: Науковий світ, 2000.	1.1, 1.2, 1.3
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з курсу „Прогнозування”. – Харків-ХНАМГ-2006.	1.1, 1.2, 1.3
Методичні вказівки до самостійної роботи з курсу „Прогнозування”. – Харків-ХНАМГ-2008.	1.1, 1.2, 1.3

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ФЕДОРОВА Вікторія Геннадіївна

ЛЕОНТ'ЄВА Юлія Юріївна

Програма і робоча програма навчальної дисципліни
«Прогнозування» (для слухачів другої вищої освіти, спеціальності
7.050107 – «Економіка підприємства»)

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка: *І.О. Храпко*

План 2011, поз. 565 Р

Підп. до друку 28.02.2011 р.
Друк на ризографі
Тираж 15 пр.

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 0,6
Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №4064 від 12.05.2011 р.